

Suomen mahdollinen liittyminen EDIC for Agri-Food - konsortioon

Elli Tervala, Johtava asiantuntija

Ruokaosasto, Maaseudun kehittämissyksikkö, MMM

1.12.2025

Eurooppalaiset digitaalisen infrastruktuurin konsortiot

EU julkaisi osana digitaalinen vuosikymmen 2030 –ohjelman tavoitteiden toteuttamista eurooppalaiset digitaalisen infrastruktuurin konsortiot (European Digital Infrastructure Consortium, **EDIC**), joiden avulla voidaan nopeuttaa ja yksinkertaistaa monikansallisten eurooppalaisten hankkeiden perustamista ja toteuttamista. **Monikansallisilla hankkeilla helpotetaan EU:n digitalisaatiotavoitteiden saavuttamista.**

EDIC on **oikeushenkilö**, joka perustetaan vähintään kolmen EU:n jäsenvaltion hakemuksesta tehdyllä komission päätöksellä.

Perustajajäsenvaltiot määrittelevät EDICin hallintorakenteen ja muut toimintaa koskevat säännöt **konsortion perussäännössä**. EDICin **talousarvio perustuu sen jäsenten rahoitusosuuksiin, joita täydennetään muilla tulolähteillä**, kuten EU:n tai kansallisilla avustuksilla.

EDIC for Agri-Foodin tavoitteet

Komissiolle on annettu ennakkoilmoitus perustettavasta eurooppalaisesta maatalous- ja elintarvikesektorin digitaali-infrastruktuurikonsortiosata (EDIC for Agri-Food). Tavoitteena on monikansallisen hankkeen (AFDIS) toimeenpaneminen **yhteisen eurooppalaisen digitaalisen ja datainfrastruktuurin kehittämiseksi ja ylläpitämiseksi** maatalous- ja elintarvikesektorille

EDIC for Agri-Foodin **tavoitteena** on:

- tunnistaa, suunnitella ja toteuttaa strategisia toimia **hallinnollisen taakan minimoimiseksi** digitaalisten ja datateknologioiden avulla
- nopeuttaa kestävien teknologioiden ja käytäntöjen käyttöönottoa, jotka vahvistavat eurooppalaisen **maatalouden kilpailuetua** maailmanlaajuisesti ja säästävät resursseja
- edistää **datan jakamista** yritysten välisessä, yritysten ja kuluttajien välisessä, sekä yritysten ja viranomaisten välisessä toiminnassa
- mahdollistaa **strateginen yhteistyö** jäsenmaiden välillä, mikä edistää innovaatioita ja toiminnan tehokkuutta maatalous- ja elintarvikesektorilla.

Maa- ja metsätalousministeriö on aloittanut prosessin, jotta eduskunta voi päättää Suomen liittymisestä for Agri-Foodiin perustajajäsenenä. Muita perustajajäseniä olisivat Itävalta, Belgia, Kroatia, Ranska, Italia, Alankomaat, Romania ja Slovenia. Kolme maata, Irlanti, Latvia ja Espanja, ovat tulevia tarkkailijajäseniä.

Suomen tavoitteet /EDIC tavoitteet

Suomen tavoitteena on aikaansaada **kasvua datataloudesta ja digitalisaatiosta**. Suomi painottaa digitalisaatiota vahvistaakseen **kansallista kilpailukykyä** ja parantaakseen **hallinnon tehokkuutta**. Myös EDIC for Agri-Food korostaa erityisesti **hallinnollisen taakan minimoimista** ja eurooppalaisen **maatalouden kilpailuetua** maailmanlaajuisesti

Suomessa EDIC-toimintamalli on arvioitu hyödylliseksi (E 115/2021 vp)

Eurooppalaisten ratkaisujen ja digitaalisen infrastruktuurin kehittäminen maatalous- ja elintarvikealoille vahvistaa Euroopan digitaalista suvereniteettia kehittämällä **itsenäistä digitaalista infrastruktuuria, pilvipalveluja ja tekoälyratkaisuja** maatalous- ja elintarvikesektoreille ilman riippuvuutta ulkopuolisista toimijoista

Ensimmäinen kehityshanke ja Suomen rooli

AFDIS (AgriFood Data Infrastructure and Services) –hanke on EDIC for Agri-Foodin ensimmäinen monikansallinen hanke, joka kehittää yhtenäistä eurooppalaista digitaalista infrastruktuuria maatalous- ja elintarvikesektorille. Hakijana hankkeessa on **Suomesta Luonnonvarakeskus**

Hankkeessa kehitettävä digitaalinen maatila ID yhdistää kansalliset tunnisteet ja mahdollistaa datan käytön eri palveluissa ja maissa maatalouden alalla. Luonnonvarakeskus tulee johtamaan digitaalisen maatila ID:n kehitystä ja pilotoi tekoälyyn perustuvia käyttötapauksia yhteistyössä sidosryhmien kanssa. **Digitaalisen peltolohkopassin tavoitteena** on järjestelmä, johon voisi kerätä peltolohkoihin liittyvää tietoa, joka on tarpeen hallinnon yksinkertaistamiseksi ja esimerkiksi hiilensidonnan todentamiseksi, ja joille on tulevaisuudessa tarvetta laajemmin. **Suomelle edun mukaista on olla mukana määrittelemässä** digitaalisen maatila ID:n ja lohkopassin valmistelua ja varmistaa, että se kulkee Suomen kannalta edulliseen suuntaan

Hankkeelle on haettu rahoitusta EU:n Digitalinen Eurooppa -ohjelmasta ja sen hallinnointi siirtyy myöhemmin perustettavalle EDIC for Agri-Foodille. Luken vastuulla oleviin tehtäväkokonaisuuksiin varattu hankerahoitus on noin **560 000 €**

EDICin jäsenyys ja hallintorakenne

EDIC for Agri-Food perustetaan vähintään kolmen EU-jäsenvaltion hakemuksesta komission päätöksellä. Hallintomalli sisältää **jäsenkokouksen, joka käyttää ylintä valtaa**, strategisen johtoryhmän, sidosryhmien ohjausryhmän ja valvovan hallintoelimen.

Konsortiossa on äänioikeudellisia **varsinaisia jäseniä** ja tarkkailijajäseniä ilman äänioikeutta. Jäsenet osallistuvat toimintaan rahallisesti ja luontoissuorituksin, kuten henkilöstön työpanoksella konsortion tukemiseksi. Jäsenyys edellyttää vähintään **neljän vuoden sitoutumista** ja siihen liittyviä taloudellisia velvoitteita

Ensimmäisessä vaiheessa (2026–2027) perustetaan kansainvälinen organisaatio ja käynnistetään toiminta ranskalaisen yhdistyksen kautta. Toisessa vaiheessa (2028–2030) toiminta vakiintuu ja laajenee jäsenvaltioihin. Konsortio edistää uusia monikansallisia hankkeita, jotka hyödyntävät Digitaalinen maatila ID -dataa **tekoälyratkaisuissa** esimerkiksi **riskienhallintaan ja tuotannon optimointiin**

Konsortion rahoitus

EDIC for Agri-Food rahoitetaan **jäsenvaltioiden panoksilla** sekä **EU:n rahoitusinstrumenteilla**, kuten Digitaalinen Eurooppa –ohjelmasta saadulla rahoituksella.

Suomelle suunniteltu vuosikustannus on 78 000 euroa vuodessa, joka kattaa jäsenmaksut ja ministeriön ja Luken henkilöstöresurssit. Rahana maksettava osus on **30 000 € vuodessa**. Neljän vuoden jäsenyyden ajalle rahana maksettava osuus on siis 120 000€ ja kokonaiskustannus yhteensä **noin 312 000 €**.

Ensimmäinen rahoitushaku on **15 miljoonan euron** rahoitukselle (AFDIS-hanke), joka jakautuu jäsenmaiden osallistumisen ja työpanoksen suhteissa. Jatkossa rahoitusta voidaan hakea **EU:n rahoitusohjelmista**, kuten Horisontti Eurooppa, Digitaalinen Eurooppa, Innovaatorahasto ja Euroopan aluekehitysrahasto. EDIC for Agri-Food voi osallistua myös jäsenmaiden kansallisiin hakuihin.

Ensimmäisen neljän vuoden jälkeen rahoitus voi jatkua uusien EU-ohjelmien kautta, jäsenvaltioiden lisäpanostuksilla ja mahdollisesti myös yksityisiltä toimijoilta saatavalla rahoituksella, riippuen konsortion toiminnasta ja sen tuottamien palveluiden kysynnästä.

Teknologiset, yhteiskunnalliset ja taloudelliset vaikutukset

Teknologian osalta konsortio tarkoitus on edistää datan yhteentoimivuutta, tekoälyn hyödyntämistä ja digitaalisia palveluja maatalous- ja elintarvikesektoreilla. Yhteinen infrastruktuuri ja hallintomalli mahdollistaa keskeisten tavoitteiden saavuttamisen, joita jäsenmaiden on mahdotonta, vaikeaa tai kallista saavuttaa yksin

Yhteiskunnallisesti konsortion jäsenyys tukee sellaista datan käsittelyä, joka on linjassa eurooppalaisten arvojen ja sääntelyn kanssa. EDIC for Agri-Foodin keskeinen mahdollisuus on **eurooppalaisen käyttäjädatan eurooppalainen omistajuus ja käyttö**. Tavoitteena on tukea digitaalista osallisuutta, alueellista yhteenkuuluvuutta ja elintarvikkeiden jäljitettävyyttä.

Jäsenyys mahdollistaa **pääsyn EU-rahoitukseen** ja tuo siten **taloudellista** etua. Jäsenyys voi vahvistaa **kilpailukykyä yhteistyön ja innovaatioiden** kautta. Tavoiteltu **hallinnon tehostuminen** tuo myös kustannustehokkuutta.

Perustuslaki ja tietosuoja

Suomen perustuslain 10 § takaa jokaiselle yksityiselämän, kunnian ja kotirauhan suojan. Osa maatalousdatasta voi sisältää henkilötietoja, joten **tietosuojan huomioiminen on keskeistä** konsortion tukemassa toiminnassa. Konsortio ei itse kerää henkilötietoja tai dataa, mutta sen edistämä infrastruktuuri edistää datankäsittelyä

EDICin digitaalisen infrastruktuurin on noudatettava EU:n yleistä tietosuoja-asetusta (GDPR), joka säätelee henkilötietojen käsittelyä, sekä muuta EU:n sääntelyä. EDIC for Agri-Foodin tavoitteita voidaan pitää ongelmattomana ja myönteisenä perustuslain 10 §:ssä tarkoitetun henkilötietojen suojan kannalta.

Kiitos!

